

นิพนธ์ต้นฉบับ

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา ของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง

ปารวี กันทะสอน, วท.ม. *, สุดสวาย จุลกัทัพพะ, พ.บ. **, สิริรัตนา ปัญญาภาส, พ.บ. **

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

ที่มาของปัญหา : ต้นทุนทางจิตวิทยาเป็นคุณลักษณะที่ติดอนิสิตนักศึกษาอันเป็นผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตการศึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นได้ และการอบรมเลี้ยงดูก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงในแง่ของพัฒนาการบุคคลซึ่งอาจส่งผลต่อต้นทุนทางจิตวิทยา

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง
วัสดุและวิธีการ: กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 402 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และแบบวัดต้นทุนทางจิตวิทยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา: นิสิตมีต้นทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ต้นทุนทางจิตวิทยามีความแตกต่างกันตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่และแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับต้นทุนทางจิตวิทยา ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับต้นทุนทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป: การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อต้นทุนทางจิตวิทยา และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่เหมาะสมจากครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดต้นทุนทางจิตวิทยาในนิสิตได้

คำสำคัญ: ต้นทุนทางจิตวิทยา; รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู; นิสิต

Original article

Relationship between Parenting Styles and Psychological Capital among Students of a Public University**Parawee Kantasorn, M.Sc.^{*}, Sudsabuy Chulakadabba, M.D.^{**}, Sirinadda Punyapas, M.D.^{**}**^{*} Master's degree of Clinical Psychology, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University^{**} Department of Psychiatry Faculty of Medicine Siriraj Hospital Mahidol University**Abstract**

Background : Psychological capital (PsyCap) is a desirable attribute for undergraduates causing satisfaction in education a life which could be improved or changed. Also, parenting was a highly influential factor in personal development which may affect PsyCap.

Objective: This study aimed at finding the relationship between perceived parenting styles and psychological capital in undergraduates of a public university.

Materials and methods: Four hundred and two undergraduates of one public university in academic year 2016 were drawn by using a multi-stage random sampling method. The tools used were a parenting styles assessment form and Thai-Psychological Capital Inventory. The data was analyzed using basic statistical values, variance, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression.

Results: Undergraduates had moderately high psychological capital. Most perceived that they had been through authoritative parenting style. Psychological capital was different according to parenting style. Authoritative and permissive parenting styles had positive relationship with psychological capital while authoritarian and neglectful parenting styles had negative relationship with psychological capital with statistical significance. Authoritative parenting style could predict psychological capital with statistical significance.

Conclusions: Parenting style had influence on psychological capital and suitable parenting was a factor that could improve psychological capital among undergraduates.

Keywords: psychological capital; parenting styles; students

บทนำ

ต้นทุนทางจิตวิทยา (psychological capital หรือ PsyCap) เป็นแนวคิดที่มีฐานมาจากจิตวิทยาเชิงบวกที่มุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมมนุษย์และคุณลักษณะเชิงบวก เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีให้เกิดความมั่งคั่ง โดยต้นทุนทางจิตวิทยาประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 องค์ประกอบ คือ การมีความหวัง (hope) ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองตามศักยภาพที่มีอยู่ (efficiency/ confidence) การมองโลกในแง่ดี (optimism) และความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญสิ่งที่ยากลำบาก (resilience)¹ มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยาในนักเรียน นิสิต นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีต้นทุนทางจิตวิทยาล้วนให้ผลทางบวก ดังการศึกษาของ อมราพร สุรการ² ที่พบว่า การมีต้นทุนทางจิตวิทยา จะทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงมีความสุขในการเรียนทำให้มีพฤติกรรมการเรียนที่ดีอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีเช่นกัน³ รวมถึงมีปัญหาด้านสุขภาพจิตในระดับต่ำ⁴ ดังนั้นการพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยาในกลุ่มนิสิตนักศึกษาซึ่งกำลังจะก้าวมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง มีทรัพยากรบุคคลที่มีสุขภาวะ ซึ่งการพัฒนา นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างของประสบการณ์การใช้ชีวิต ภูมิสำเนา และความเป็นอยู่ของครอบครัว ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพนอกจากได้รับการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัยแล้วย่อมต้องอาศัยครอบครัวเป็นส่วนช่วยในการขัดเกลา เพราะการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้บุคคลมีคุณลักษณะที่ดีและหล่อหลอมให้มีบุคลิกภาพที่ดีเมื่อเติบโต ดังเช่นงานวิจัยของ Hsieh ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้

รูปแบบการเลี้ยงดูกับต้นทุนทางจิตวิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยได้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (democratic mothering) ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กมากกว่าการเลี้ยงดูรูปแบบอื่นๆ และยังสามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาในนักเรียนได้⁵ อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาในประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยาด้วยความที่ต้นทุนทางจิตวิทยาเนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่มีลักษณะการวัดแบบสภาวะ (state-like) แม้ว่าบุคคลจะไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ส่งเสริมให้เกิดต้นทุนทางจิตวิทยาก็ยังสามารถพัฒนาได้ในภายหลัง และเลือกนิตินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นมหาวิทยาลัยสหสาขา อยู่กลางเมืองหลวง นิสิตต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตที่แตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งอาจส่งผลต่อการปรับตัวอันจะส่งผลต่อต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิต โดยผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษาจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับสังคมโดยเป็นข้อมูลส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม และเป็นแนวทางในการพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยาในนิสิตนักศึกษา เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนดและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิตระดับปริญญาตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของต้นทุนทางจิตวิทยาในนิสิตระดับปริญญาตรีที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา

4. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่อต้นทุนทางจิตวิทยา

วัสดุและวิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (COA no. Si 685/2016) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 19,685 คน คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยขยายกลุ่มตัวอย่างออกไปอีก 5% จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 411 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้ 1) จัดกลุ่มสาขาวิชาเป็น 3 กลุ่ม ตามสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และใช้การเทียบสัดส่วนคำนวณจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม 2) ใช้การสุ่มอย่างง่ายสุ่มชื่อคณะที่จะทำการเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่ม 3) แบ่งตามระดับชั้นที่ศึกษา คือชั้นปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปีที่ 4 หรือสูงกว่าจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ในแต่ละระดับชั้นปีและใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ คณะ ระดับชั้นปี ผลการเรียนเฉลี่ย

2) แบบประเมินรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาโดย ศลักษณา กิติทัศน์เศรษฐี⁶ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ Baumrind แบ่งการเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ คือ แบบเอาใจใส่ ($\alpha=0.80$) แบบควบคุม ($\alpha=0.79$) แบบทอดทิ้ง ($\alpha=0.90$) และแบบตามใจ ($\alpha=0.73$, $n=402$)⁷ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นน้อยที่สุด (1) ถึงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นมากที่สุด (4) โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นผู้ตอบแบบประเมินด้วยตนเอง คะแนนที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบใดที่ผู้ให้คะแนนสูงสุดที่สุด แสดงว่าผู้ให้คะแนนได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้น

3) แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยาสำหรับคนไทย (Thai-psychological capital inventory) พัฒนาโดย หฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศ⁸ โดยใช้แนวคิดเรื่องต้นทุนทางจิตวิทยาของ Luthans¹ มีข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ โดยแบ่งต้นทุนทางจิตวิทยาออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ การมีความหวัง ($\alpha=0.88$) การมั่นใจในศักยภาพของตัวเอง ($\alpha=0.89$) การมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญปัญหา ($\alpha=0.87$) การมองโลกในแง่ดี ($\alpha=0.84$) และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ($n=402$) มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับต่ำ (1) ถึงระดับสูง (5) และแปลผลโดยแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ 4.21-5.00 คะแนน หมายถึงมีต้นทุนทางจิตวิทยาในระดับสูง, 3.41-4.20 ระดับค่อนข้างสูง, 2.61-3.40 ระดับปานกลาง, 1.81-2.60 ระดับค่อนข้างต่ำ และ 1.00-1.80 ระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตใช้เครื่องมือจากผู้พัฒนา

2. ติดต่อขออนุญาตดำเนินการวิจัยจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะ แพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอเก็บข้อมูล

4. ดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วย ตนเองตามวัน เวลาที่กำหนด โดยผู้วิจัยจะทำการ แจกวัสดุอุปกรณ์ ประโยชน์ และข้อมูลพิกัดสิทธิ์ ให้ทราบ เมื่อผู้เข้าร่วมยินดีเข้าร่วมวิจัยจึงแจก แบบสอบถาม โดยใช้เวลาประมาณ 35 นาทีในการ เข้าร่วมการวิจัย หลังจากผู้ร่วมวิจัยตอบ แบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำมาส่งคืนที่ ผู้วิจัย

5. นำผลจากการเก็บข้อมูลมาตรวจให้ คณะกรรมการของแต่ละแบบประเมินและนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการ วิจัยด้านสังคมศาสตร์ (statistic package for the social science: SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป รูปแบบการอบรม เลี้ยงดู และระดับต้นทุนทางจิตวิทยา โดยใช้ค่า สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด และคะแนน สูงสุด

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คะแนนต้นทุนทางจิตวิทยา ในกลุ่มรูปแบบการ อบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 รูปแบบ โดยวิเคราะห์ความ แปรปรวน (One-way ANOVA)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ต่างๆ และต้นทุนทางจิตวิทยา โดยวิเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

4. วิเคราะห์ความสามารถในการทำนาย ของตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู และต้นทุนทาง จิตวิทยาโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 411 คน ผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนมาแบบสมบูรณ์จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 97.57 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตเพศหญิง ร้อยละ 69.4 จำนวนนิสิต ในแต่ละชั้นปีมีความใกล้เคียงกัน ร้อยละ 21.10- 27.90 ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 44.5 และส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 3.00-3.49 ร้อยละ 34.08

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณค่าได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ร้อยละ 81.30 รองลงมา เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ร้อยละ 10.20 แบบควบคุม ร้อยละ 6.70 และแบบทอดทิ้ง ร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนทางจิตวิทยาอยู่ใน ระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (SD=0.39) เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะ พบ ว่าทั้งด้านการมีความหวัง ($\bar{X}=3.75$, SD=0.44) ด้านการมั่นใจในศักยภาพของตัวเอง ($\bar{X}=3.77$, SD=0.44) ด้านการมีความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญ ปัญหา ($\bar{X}=4.01$, SD=0.47) และด้านการมองโลก ในแง่ดี ($\bar{X}=4.16$, SD=0.47) มีคะแนนอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูงทั้งหมด

3. จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของ ต้นทุนทางจิตวิทยาโดยจำแนกตามรูปแบบการ อบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 รูปแบบ พบว่าต้นทุนทาง

จิตวิทยามีความแตกต่างกันตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตารางที่ 1) และเมื่อทดสอบวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.35$) และแบบตามใจ ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.46$) มีต้นทุนทางจิตวิทยามากกว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

4. จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิต (ตารางที่ 2) พบว่า

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสาขาวิชาที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.19$, $p < 0.01$) ในขณะที่ตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี และผลการเรียนเฉลี่ยไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางจิตวิทยา

4.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับต้นทุนทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.42$

และ $r = 0.22$, $p < 0.01$) ขณะที่รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับต้นทุนทางจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.16$ และ $r = -0.21$, $p < 0.01$)

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางจิตวิทยาทุกองค์ประกอบในระดับต่ำ ในขณะที่รูปแบบอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

5. จากการศึกษาศักยภาพในการทำนายของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิต พบว่า มีเพียงการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เท่านั้นที่สามารถพยากรณ์ต้นทุนทางจิตวิทยาได้ โดยสามารถพยากรณ์ต้นทุนทางจิตวิทยาได้ร้อยละ 17 ($R^2 = 0.17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.35 ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์การถดถอย (b) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ต้นทุนทางจิตวิทยาเมื่อทราบคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ได้เป็น $Y' = 2.72 + 0.05$ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยา จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และค่าการทดสอบ Post-hoc (n=402)

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	mean	SD	p-value	Post-hoc
แบบเอาใจใส่	3.95	0.35	<0.001	1-2, 2-4
แบบควบคุม	3.64	0.49		
แบบทอดทิ้ง	3.70	0.54		
แบบตามใจ	3.88	0.46		

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับต้นทุนทางจิตวิทยา (n=402)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
ปัจจัยส่วนบุคคล	
เพศ	0.07
สาขาวิชา	0.19
ระดับชั้น	-0.02
ผลการเรียนเฉลี่ย	0.04

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับต้นทุนทางจิตวิทยา (n=402) (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	
แบบควบคุม	-0.16
แบบเอาใจใส่	0.42
แบบทอดทิ้ง	-0.21
แบบตามใจ	0.22

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา (n=402)

ตัวแปรทำนาย	b	SE _b	β	t	p-value
(ค่าคงที่)	2.72	0.13	-	20.72	<0.001
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	0.05	0.005	0.42	9.22	<0.001

SE_{est} = ± 0.35 ; R=0.42; R² =0.17; F=85.00; p-value<0.001

วิจารณ์

1. นิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาเท่ากับ 3.92 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ ชนติพร ชลไพโร⁴ ที่ใช้แบบประเมินฉบับเดียวกัน^๖ ทำการศึกษาในนิสิตระดับปริญญาตรีที่พักอาศัยในหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 361 คน พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาเท่ากับ 4.07 ซึ่งคะแนนดังกล่าวใกล้เคียงกับคะแนนที่ศึกษาในครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวใกล้เคียงกันเป็นมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง และนิตอยู่ในช่วงวัยเดียวกันที่มีความเป็นอิสระจากครอบครัวมากขึ้น ต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น คะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาจึงไม่แตกต่างกันมากนัก

ซึ่งเมื่อนำค่าเฉลี่ยมาจัดระดับจะพบว่า นิสิตทั้ง 2 กลุ่ม มีต้นทุนทางจิตวิทยาอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน การที่ต้นทุนทางจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอาจมาจากหลายปัจจัย เช่น นิสิตผ่านการคัดเลือกที่มีการแข่งขันสูงทำให้มีการวางแผนเข้าหาความเชี่ยวชาญและ

แบบเข้าหาการปฏิบัติ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทางบวกจึงทำให้นิสิตผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาได้ ดังนั้นวิจัยของ Scott, Radosevich, and Clesca ที่ศึกษาอิทธิพลของลักษณะการวางแผนเป้าหมาย และบุคลิกภาพของบุคคลที่มีต่อต้นทุนทางจิตวิทยาในนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ การวางแผนเป้าหมายแบบเข้าหาความเชี่ยวชาญ และแบบเข้าหาการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับต้นทุนทางจิตวิทยา^๖

เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่เป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบตามใจ แบบควบคุม และแบบทอดทิ้งเป็นรูปแบบที่พบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.7 อาจเพราะ นิสิตได้รับการคัดกรองมาแล้วส่วนหนึ่งจากกระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งบุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอาจไม่ได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อ หากต้องการกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนี้ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ เพิ่มเติม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และ ต้นทุนทางจิตวิทยา

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและต้นทุนทางจิตวิทยาในด้านเพศ ระดับชั้นปี และผลการเรียน ไม่พบความแตกต่างกัน เป็นเพราะนิสิตทั้งชาย และหญิงมีอายุที่ใกล้เคียงกัน อยู่ในสภาพแวดล้อม เดียวกัน ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรเป็นส่วนที่สำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคล การได้รับการปลูกฝัง กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้มีแนวทางพัฒนาคล้ายกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Qingquan and Zongkui ที่พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีต้นทุนทางจิตวิทยาโดยรวมไม่แตกต่างกัน¹⁰

ด้านสาขาวิชาที่ศึกษาพบว่า คะแนนต้นทุนทางจิตวิทยามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเพราะนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชา มีเจตคติ ทักษะ บุคลิกภาพตามกลุ่มสาขาวิชาชีพ ที่เลือกศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา ที่ทำการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่ง อัตลักษณ์นี้หมายถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์และ มีความคล้ายคลึงกับต้นทุนทางจิตวิทยาในบาง ด้าน เช่น การมองโลกในแง่ดี การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น โดยพบว่านิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีอัตลักษณ์แตกต่างกัน¹¹ และ สนับสนุนงานวิจัยของ Qingquan and Zongkui ที่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันมี ต้นทุนทางจิตวิทยาแตกต่างกัน¹⁰

2.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่และแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อต้นทุนทางจิตวิทยา เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูที่มีการให้ความรัก ให้อิสระ ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว จะนำไปสู่ความไว้วางใจ และสร้างเสริม

ความเชื่อมั่นในการเสริมสร้างให้บุคคลเกิดความ สามารถในการปรับตัวได้ดี โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ให้ผลทางบวกกับพัฒนาการของเด็กมากที่สุด ทำให้มีการปรับตัวที่ดี มีความวิตกกังวลต่ำ ซึ่งการมีคุณลักษณะดังกล่าวล้วนให้ผลลัพธ์ทางบวกต่อต้นทุนทางจิตวิทยา สอดคล้องกับ Hsieh ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กมากกว่าการเลี้ยงดูรูปแบบอื่น ๆ ซึ่ง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นมีลักษณะที่คล้ายกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่⁵ และ Karmakar ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบอื่น ๆ¹²

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับต้นทุนทางจิตวิทยา คือแบบควบคุมและแบบทอดทิ้ง เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่มีมิติด้านความรัก ความอบอุ่น การตอบสนองต่อความต้องการของเด็กต่ำ ทำให้เด็กมีปัญหาในการปรับตัวต่อสิ่งต่าง ๆ จากผลกระทบของการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าว อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและแบบทอดทิ้งมีคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่อีก ทั้งยังพบความสัมพันธ์ทางลบซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Karmakar ที่พบว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจะมีระดับคะแนนต้นทุนทางจิตวิทยาต่ำกว่า¹²

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ต้นทุนทางจิตวิทยาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hsieh ที่พบว่าการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สามารถทำนายต้นทุนจิตวิทยาของนักเรียนได้⁵ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจที่ให้ผลทางบวก เช่นเดียวกันแต่ไม่สามารถทำนายต้นทุนทาง

จิตวิทยาได้นั้น อาจเป็นผลจากมิติหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูซึ่งก็คือมิติการควบคุม ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ผู้ปกครองมีการกำหนดกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตาม แต่แบบตามใจเป็นทางตรงกันข้ามคือบิดามารดาตามใจเด็กมากเกินไป ทำให้จากหลายงานวิจัยพบว่าการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เช่น มีการปรับตัวที่ไม่ดีนัก ขาดความมีระเบียบวินัย และขาดแรงจูงใจ

ในระยะต้นของชีวิตการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก โดยการอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้ความรักความอบอุ่น รวมไปถึงแนวทางการให้รางวัลและการลงโทษ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และหล่อหลอมเกิดเป็นลักษณะบุคลิกภาพ เจตคติ และความมีเหตุมีผล จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรตระหนักถึง จากผลการศึกษาคั้งนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ตามทฤษฎีของ Baumrind นิสิตนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยรูปแบบนี้จะสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และมีการปรับตัวดี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ และประสบความสำเร็จในชีวิต⁷ การอบรมเลี้ยงดูรูปแบบนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับต้นทุนทางจิตวิทยาและเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาได้ร้อยละ 17 นั้นหมายความว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีผลต่อต้นทุนทางจิตวิทยาเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

จากการที่ต้นทุนทางจิตวิทยามีคุณลักษณะที่เป็นแบบสภาวะ (state-like) สามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ในนิตินิสิตและนักศึกษาเป็นช่วงวัยที่เริ่มเป็นอิสระจากครอบครัวและต้องมีการรับผิดชอบตนเองมากขึ้น ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับต้นทุนทางจิตวิทยาอาจเป็นได้หลายปัจจัย จากการวิเคราะห์ปัจจัย

ส่วนบุคคลของนิสิตในครั้งนี่ยังพบว่าปัจจัยทางด้านสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่มีผลต่อต้นทุนทางจิตวิทยาของนิสิต ปัจจัยดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับบุคคลที่ใกล้ชิดในช่วงวัยนี้ซึ่งอาจเป็นเพื่อนหรืออาจารย์ ดังนั้นการหล่อหลอมทัศนคติในวิชาชีพที่ศึกษา การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และมีกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาต้นทุนทางจิตวิทยา อาจจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ นิสิตมีต้นทุนทางจิตวิทยาเพิ่มขึ้นได้ จึงควรมีการศึกษาต้นทุนทางจิตวิทยากับตัวแปรทำนวยอื่น ๆ เพิ่มเติม หากสามารถหาตัวแปรที่สามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาได้จะมีประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมให้บุคคลมีต้นทุนทางจิตวิทยาเพิ่มขึ้น หรือเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้นในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของประชากรในอนาคต

จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู โดยการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดต้นทุนทางจิตวิทยาอันจะช่วยป้องกันการเกิดปัญหาในการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสุขในการเรียน รวมถึงด้านสุขภาพจิต³⁻⁶ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองเปรียบเสมือนตัวช่วยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีการปรับตัวที่ดีได้ง่ายขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความเครียดหรือสถานการณ์ที่มากดคามโดยมีการสนับสนุนทางอารมณ์และพฤติกรรม แต่หากนิสิตนักศึกษาไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ส่งเสริมให้เกิดต้นทุนทางจิตวิทยา ก็ยังมีแนวทางที่สามารถเพิ่มคุณลักษณะดังกล่าวได้หากทางมหาวิทยาลัยมีการวางแผนส่งเสริมต้นทุนทางจิตวิทยา ย่อมทำให้นิสิตนักศึกษา มีระดับต้นทุนทางจิตวิทยาเพิ่มสูงขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนิสิตนักศึกษาเอง รวมถึงเป็น

ประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและประเทศ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยได้นิสิตที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ และประเทศมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ย่อมทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและสามารถขับเคลื่อนประเทศไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Luthans F, Youssef CM, Avolio BJ. Psychological capital: Developing the human competitive edge. Oxford: Oxford University Press; 2007.
- Surakarn A. The study of antecedents and consequences of psychological capital affecting authentic happiness and learning behavior of nursing students at Government University. *Journal of Behavioral Science for Development* 2014; 7(1):237-52.
- Luthans BC, Luthans KW, Jensen SM. The impact of business school students' psychological capital on academic performance. *Journal of Education for Business* 2012; 87:253-9.
- Chonprai C, Phattrarayuttawat S, Ngamthipwatthana T. Psychological capital and mental health in students of Chulalongkorn University's residence. In: Khon Kaen University. 15th Graduate Research Conference 2014 Mar 28. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2014.p 1833-42.
- Hsieh YL. A relational study of parenting styles and psychological capital for junior high school students in Taipei. Taipei: Ming Chuan University; 2010.
- Kittitussaranee S. The relationship between parenting styles and depression of the forth level students in Nonthaburi province education service area office zone I. *Rama Nurs J*. 2009; 15:36-47.
- Chitayasothorn D. Diana Baumrind's Parenting Styles. *University of the Thai Chamber of Commerce journal humanities and social sciences* 2009; 29(4):173-87.
- Tuntatead H, Phatharayuttawat S, Manusirivithaya V. The development of Thai-psychological capital inventory. *J Psychiatr Assoc Thailand* 2014; 59:73-83.
- Scott MD, Radosevich DJ, Clesca CF. The underpinnings of PsyCap variance: An examination of goal orientation and dark side versus bright side personality dimensions. *Review of Business Research*. 2008; 8(6):160-170.
- Qingquan P, Zongkui Z. Psychological capital, coping style and psychological health: An empirical study from college students. *ICISE*. 2009: 3391-3394.
- Choomsai na Ayuthaya J. The student's identities of Srinakharinwirot University: The comparative study among students in different group of majors. *Srinakharinwirot Research and Development Journal of Humanities and Social Sciences*. 2013; 5(10): 1-13.
- Karmakar R. Positive psychological capital and parenting styles among adolescents: Khasi and non-Khasi scenario. *RJAP* 2016; 18:47-52.